

Terje Colbjørnsen, 13. februar 2018

Sensorveiledning ARB1402, våren 2018

Takk til deg som har sagt ja til å sensurere besvarelser i ARB1402, Kultur- og kunnskapsbransjer: Forretningsmodeller og økonomiforståelse

Emnebeskrivelsen finner du her:

<http://www.uio.no/studier/emner/hf/imk/ARB1402/>

Undervisningen i emnet er casebasert. Gjennom syv undervisningssesjoner har studentene arbeidet med caseoppgaver knyttet til ulike sider ved kultur- og medieøkonomi. I praksis har de fleste caseoppgavene vært utformet med ett eller to spørsmål knyttet til et begrep fra pensumlitteraturen og ett spørsmål der man blir bedt om å analysere eller vurdere en aktør eller en strategisk utfordring. Det er denne caseformen vi har bygget videre på i eksamensoppgaven. Oppgavens format er dermed gjenkjennbar for studentene, selv om caseoppgavene i undervisningen har vært noe mindre omfattende.

Læringsmål for emnet er at studenten skal ha kunnskap om økonomiske og institusjonelle trekk ved ulike kultur- og kunnskapsbransjer, samt om forretningsmodeller, finansiering og støtteordninger. Oppgaveteksten tester begge disse overordnede målene.

Under er kommentarer fra emneansvarlig til eksamensoppgaven.

Eksamensoppgaven

Generelt: Caseteksten gir mye informasjon, så selv en student med få kunnskaper vil kunne gjengi elementer fra teksten som en del av besvarelsen. Skillelinjene vil dermed gå mellom 1) en gruppe som i svært liten grad bidrar med noe eget (E-D), 2) de som bidrar med noe egen analyse og trekker på mindre deler av pensum (C) og 3) de som i stor grad er selvstendige i sine analyser og i tillegg anvender flere ulike deler av pensum og annet relevant materiale (B-A). En god besvarelse vil trekke inn minimum to pensumkilder (typisk Küng, Smith & Telang og Osterwalder & Pigneur).

Merk at oppgaven er to-delt og at hver oppgave teller 50 %. Studenten disponerer selv hvor mye plass som brukes på hver av oppgavene innenfor rammene til hjemmeeksamen (10 normalsider). Det vil normalt være vanskelig å skåre høyt med en svært kort besvarelse (1-2 sider) på ett av spørsmålene. 3-4 sider på ett spørsmål *kan* være tilstrekkelig for en toppkarakter dersom besvarelsen er konsis og relevant.

Oppgavetekst, intro

Oppgaveteksten gir først en generell intro til temaet og caset. Sentralt her er at vindusmodellen presenteres. Deretter gis studentene et sitat fra en rapport fra Norsk filminstitutt som sier noe om at vindusmodellen er utfordret av nye strømmetjenester. Sitatet trekker frem at publikums forventninger og endrete publikumsvaner bidrar til presset på vindusmodellen. Både modellen og sitatet er således til hjelp på spm 1.

En ny aktør blir så presentert, i form av et pressemelding/PR-tekst om Nettkino. Det forventes av de beste studentene at de evner å forholde seg noe kritisk til en slik presentasjon. Teksten er nokså lang og innholdsrik, så her vil det kanskje være svakere studenter som klipper og limer rett fra teksten i stedet for å bidra med egen beskrivelse og analyse (spm 2).

Oppgaver

1. Beskriv vindusmodellen for film ved hjelp av begrepet prisdiskriminering («price discrimination») som beskrevet i pensumlitteraturen. Forklar på hvilke måter strømmetjenester for film kan sies å utfordre vindusmodellen.

Her forventes det som grunnleggende at studentene klarer å gjengi vindusmodellen og gi en beskrivelse av hva «vinduene» innebærer. Eksklusivitet, pris, verdi, tidsforsinkelse og segmentering er stikkord, og de beste studentene vil forventes å trekke inn flere (B-nivå) eller alle (A-nivå) disse aspektene. Vindusmodellen skal så diskuteres ved hjelp av begrepet «price discrimination» som er behørig omtalt i pensumboka til Smith & Telang (s. 9; 37-40; 130; 168-170). En normalt god besvarelse vil som et minimum vise forståelse for begrepet. En B-, eller A-besvarelse vil i tillegg trekke inn begreper som high value og low value, ulike grader av prisdiskriminering (*first and second degree discrimination*) og sammenlikne og kommentere den norske vindusmodellen som presentert i oppgaven med de amerikanske modellene i Smith & Telang s. 40-41. Her kan man også sammenlikne med andre kulturbransjer. En fremragende besvarelse vil kunne plassere vindusmodellen innenfor en kulturpolitisk eller institusjonell kontekst, der subsidier, konsesjoner og støtteordninger til kultur og medier spiller inn.

Studentene bes videre i spm 1 om å forklare hvordan vindusmodellen utfordres av strømming. Denne delen kan besvares på ulike vis. Et utgangspunkt må være at studentene beskriver kort hva strømmetjenester er, f.eks. ved hjelp av Küng s. 34-35. Trolig vil noen også vise til forelesningsnotater her; det er ok. Endringer i brukervaner kan trekkes frem, gjerne da med henvisning til SSB-statistikk eller liknende. Fremveksten av nye aktører er sentralt. Nye brukerforventninger («alt på en gang», *binging*) er et annet moment. Det forventes av de fremste studentene at de trekker inn begreper og analytiske modeller fra pensum. For Smith & Telang er det et poeng at vindusmodellen og prisdiskriminering er enklere å opprettholde i en analog tid (jf. s 9). De beste kandidatene vil forventes å kunne diskutere dette.

2. Gi en strategisk analyse av Nettkino som konsept og forretningsmodell med utgangspunkt i caseteksten under, samt begreper og modeller fra pensum. Også annen tilgjengelig kunnskap og forskning kan trekkes inn der det er relevant.

For denne delen av oppgaven er det naturlig at studentene beskriver Nettkino ved hjelp av caseteksten. De fremste studentene kan forventes også å trekke inn andre kilder til info om Nettkino, kanskje særlig mer kritiske presseoppslag o.l.

I den strategiske analysen kan man benytte verktøy og modeller fra Küng kap. 2, enten PEST(EL)-analyse eller verdikjedeanalyse. Vi har også diskutert Porters five forces-modell. For analysen av forretningsmodell er det mest naturlig at studentene

bruker Osterwalder & Pigneurs Business model canvas, men andre løsninger kan også forsvares (BMC er plasskrevende). Küng s. 27-31 er også relevant her.

Det forventes av kandidatene C-A at de ikke kun redegjør for positive karakteristika ved Nettkino, men diskuterer konseptet kritisk. I denne delen er det selvsagt også rom for å trekke inn statistikk og rapporter, som f.eks. rapporten fra BI/Menon 2018 om «Utredning av pengestrømmene i verdikjeden for norske filmer og serier» og de to rapportene fra Norsk filminstitutt: «Hvordan ivareta norsk og europeisk innhold i fremtiden? En analyse av Norges handlingsrom innenfor gjeldende og fremtidig AMT-direktiv» og «VOD-analyse: Tilgjengeligheten til norske kinofilmer i VOD-tjenester i 2017».

Generelt er det rom for mange ulike caseløsninger i del 2.